

เปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ของศูนย์ดำรงธรรมและกสทช.¹

จุฬาลักษณ์ ศิริวัตรวัฒนา²

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ดำรงธรรมและกสทช. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ดำรงธรรมและกสทช. ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า ศูนย์ดำรงธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 96/2557 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2557 ได้กำหนดให้มีหน้าที่หลักในการรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน แต่ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้แก่ศูนย์ดำรงธรรมไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างจากกสทช. หรือสำนักงาน กสทช. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับและพิจารณาเรื่องราวร้องเรียนเช่นเดียวกัน โดยมีการออกระเบียบคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและผู้ร้องเรียน พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ยในการพิจารณาเรื่องราวร้องเรียนระหว่างผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและผู้ร้องเรียนไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ ศูนย์ดำรงธรรมที่จัดตั้งขึ้นในจังหวัด (ส่วนภูมิภาค) ประกอบด้วย ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดและศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาทให้แก่ประชาชนได้ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 61/1 (4) ในขณะที่จังหวัดกลับไม่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวเพื่อใช้สำหรับอำนวยความสะดวกหรือให้บริการแก่ประชาชนแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี การนำกระบวนการไกล่เกลี่ย ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution - ADR) มาเป็นเครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้มาใช้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ ก็ควรจะมียุทธศาสตร์ให้อำนาจอย่างชัดเจน เพื่อทำให้กลไกในการปฏิบัติหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้เบ็ดเสร็จในจุดเดียวเป็นการลดภาระและขั้นตอนที่จะเกิดแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น อันสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง เปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ดำรงธรรมและกสทช. โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิจิตร และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนเชื้อสกุล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไต่ถามซื้อขายพิพาทของศูนย์ดำรงธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับกสทช. ยังขาดความชัดเจนในรายละเอียดหลายประการ โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายที่ให้อำนาจในการไต่ถามซื้อขายพิพาท กฎหมายซึ่งเป็นแหล่งที่มาของอำนาจ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องมีความหมายซึ่งเป็นฐานของอำนาจรองรับไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง (หลักการกระทำทางปกครองต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย และหลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ) ทั้งนี้ ในส่วนของศูนย์ดำรงธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 96/2557 กลับพบว่ามิได้มีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ในการไต่ถามซื้อขายพิพาทไว้อย่างใด ทั้งที่กระบวนการไต่ถามซื้อขายพิพาทมักจะเกิดขึ้นได้หลังจากที่มีการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ เพื่อให้ข้อขัดแย้งสามารถยุติได้โดยเร็ว ในขณะที่กสทช. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน เช่นเดียวกันกับศูนย์ดำรงธรรม กลับสามารถมีกฎหมายที่ให้อำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนและการไต่ถามซื้อขายพิพาทไว้อย่างครอบคลุมชัดเจน ซึ่งถือเป็นข้อบกพร่องของกฎหมายที่ขาดความชัดเจน ครอบคลุม ส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับประเภทซื้อขายพิพาท อันเป็นปัญหาที่มีผลต่อเนื่องมาจากการที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการไต่ถามซื้อขายพิพาทไว้โดยเฉพาะ ทั้งที่ควรจะเป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งไว้สำหรับให้บริการประชาชน จึงทำให้การไต่ถามซื้อขายพิพาทของศูนย์ดำรงธรรม ต้องอาศัยหลักการ ประนีประนอมยอมความ ตามมาตรา 850 - มาตรา 852 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่มีการกำหนดประเภทซื้อขายพิพาทไว้อย่างชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบได้ถึงขอบเขตของซื้อขายพิพาทว่าควรจำกัดไว้เฉพาะเรื่องใดบ้าง ในอันที่จะไม่กระทบต่อสิทธิในทางกฎหมายของประชาชนในภายหน้า ในขณะที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 61/2 กำหนดประเภทซื้อขายพิพาทในทางแพ่งไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ประเภทซื้อขายพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวกับที่ดิน มรดก และซื้อขายพิพาททางแพ่งอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาท หรือมากกว่านั้น มาตรา 61/3 ได้กำหนดการไต่ถามความผิดที่มีโทษทางอาญาไว้เฉพาะความผิดอันยอมความได้ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกสทช. พบว่าได้มีการกำหนดซื้อขายพิพาทไว้เฉพาะในเรื่องระหว่างผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและผู้ร้องเรียน ซึ่งเป็นประเภทซื้อขายพิพาทที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การไต่ถามซื้อขายพิพาทโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ไม่มีขอบเขต รายละเอียดที่ชัดเจนแน่นอน

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและกระบวนการในการไต่ถามข้อพิพาท อันเป็นปัญหาที่มีผลต่อเนื่องมาจากการที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการไต่ถามข้อพิพาทไว้โดยเฉพาะ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไต่ถามข้อพิพาทโดยศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ที่เป็นไปในลักษณะกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด โดยที่ไม่มีกฎหมายเป็นฐานรองรับอำนาจในการกระทำ ซึ่งขัดกับหลักไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ ในขณะที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ แม้จะมีกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้ไต่ถามและกระบวนการไต่ถามไว้โดยเฉพาะ แต่เป็นคุณสมบัติที่ปรากฏเห็นได้โดยทั่วไป ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกสทช. กลับพบว่า ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ไต่ถามไว้อย่างละเอียด กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน โดยผ่านการอบรมหลักสูตรเทคนิค หรือวิธีการไต่ถามที่สำนักงานจัดหรือรับรองและในส่วนของกระบวนการไต่ถามก็ได้กำหนดเป็นขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสมควรนำเป็นแบบอย่างในการจัดทำร่างกฎหมายเฉพาะที่มีความละเอียด ครอบคลุม ชัดเจน ทำให้คู่พิพาทสามารถวางแผนหรือรับทราบกระบวนการไต่ถามได้ล่วงหน้า อันเป็นประโยชน์กับการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเพื่อนำมาใช้ในการเจรจาต่อรอง

ประเด็นที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพบังคับของสัญญาประนีประนอมที่จัดทำขึ้นโดยศูนย์ดำรงธรรม อันเป็นผลมาจากประเด็นปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งส่งผลต่อการจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความของศูนย์ดำรงธรรม โดยเฉพาะการจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดที่เป็นเพียงสัญญาประนีประนอมยอมความตามมาตรา 850 - มาตรา 852 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงทำให้มีผลเหมือนกับสัญญาทั่วไปที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งต้องนำสัญญาประนีประนอมยอมความที่เป็นผลมาจากการไต่ถามไปฟ้องร้องเป็นคดีในศาลเพื่อบังคับตามสัญญาดังกล่าวเอง อันเป็นข้อด้อยของการไต่ถามข้อพิพาทประการหนึ่งที่ขาดความเด็ดขาด ไม่สามารถดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งได้ดังเช่นการไต่ถามโดยศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพบังคับของบันทึกความตกลงประนีประนอมยอมความที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. พบว่ากฎหมายไม่ได้บัญญัติผลของการที่คู่สัญญาไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบันทึกความตกลง แต่อย่างใด

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทของศูนย์ดำรงธรรมและกสทช. ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายที่ให้อำนาจในการไต่ถามข้อพิพาท ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 96/2557 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2557 เรื่องการศูนย์ดำรงธรรมทั้งฉบับแล้วร่างกฎหมายขึ้นมาใหม่โดยใช้ชื่อว่า “ ร่างพระราชบัญญัติศูนย์ดำรงธรรม พ.ศ. ” โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับบทนิยามของคำว่าศูนย์ดำรงธรรม และอำนาจหน้าที่ในการไต่ถามข้อพิพาททั้งทางแพ่งและอาญา และการบังคับใช้ ดังนี้

“ ศูนย์ดำรงธรรม ” หมายถึง ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดและศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

มาตรา.... “ พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบต่อการไต่เกลี้ยประนอมข้อพิพาทของอำเภอที่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน ”

มาตรา.... “ ให้ศูนย์ดำรงธรรม มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) มีหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ไต่เกลี้ยหรือจัดให้มีการไต่เกลี้ยประนอมข้อพิพาทเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ตามมาตรา...และมาตรา...รวมถึงให้บริการข้อมูลข่าวสารให้คำปรึกษา รับเรื่องปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชน และทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการร่วมตามมาตรา 32 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ”

มาตรา... “ ให้ศูนย์ดำรงธรรม จัดให้มีคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาทของประชาชนที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่ศูนย์ดำรงธรรมตั้งอยู่ในเรื่องที่พิพาททางแพ่ง....

หลักเกณฑ์และวิธีการ.....ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ”

มาตรา.... “ บรรดาความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในเขตที่ศูนย์ดำรงธรรมตั้งอยู่ หากเป็นความผิดอันยอมความได้ และมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศ ... ให้ผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ไต่เกลี้ยตามควรแก่กรณี ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับประเภทข้อพิพาท ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการกำหนดบทบัญญัติให้ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสามารถดำเนินการไต่เกลี้ยได้ทั้งทางแพ่งและอาญา โดยกำหนดประเภทข้อพิพาทที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาทได้ และประเภทข้อพิพาทที่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาทได้ไว้ในร่างพระราชบัญญัติศูนย์ดำรงธรรม พ.ศ. ดังนี้

มาตรา... “ ให้ศูนย์ดำรงธรรม จัดให้มีคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาทของประชาชนที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่ศูนย์ดำรงธรรมตั้งอยู่ ในเรื่องที่พิพาททางแพ่งเกี่ยวกับที่ดินที่มีใช้ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ ทรัพย์สินรกรก และข้อพิพาททางแพ่งอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน...

ทั้งนี้ การไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัว หรือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ไม่สามารถกระทำได้ ”

มาตรา.... “ บรรดาความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในเขตที่ศูนย์ดำรงธรรมตั้งอยู่ หากเป็นความผิดอันยอมความได้ และมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศ ... ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและกระบวนการในการไต่เกลี้ยข้อพิพาท ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรให้มีการกำหนดบทบัญญัติในเรื่องคุณสมบัติของผู้ทำการไต่เกลี้ยและกระบวนการไต่เกลี้ยของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ทั้งในทางแพ่งและทางอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ. และร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่เกลี้ยความผิดที่มีโทษทางอาญาของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ.และขอเสนอแนะว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในกฎกระทรวงว่าด้วยการไต่เกลี้ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 ดังนี้

(1) ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่ถามและประนอม ข้อพิพาททางแพ่งของ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ.

ข้อ.... “ ผู้สมัครเป็นผู้ไต่ถามต้องมีคุณสมบัติ....ดังต่อไปนี้ ”

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันสมัคร

(2) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือได้รับคุณวุฒิปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอย่างอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันในสาขาวิชานิติศาสตร์และหรือเป็นสามัญสมาชิกแห่งนิติบัณฑิตยสภา หรือ

(3) เป็นผู้มิประสบการณในด้านการไต่ถามข้อพิพาท

ข้อ.... “ ในขณะผู้ไต่ถามขณะหนึ่ง ต้องประกอบด้วยผู้ที่ได้รับคุณวุฒิปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอย่างอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันในสาขาวิชานิติศาสตร์และหรือเป็นสามัญสมาชิกแห่งนิติบัณฑิตยสภาอย่างน้อย 1 คน เข้าร่วมเป็นคณะผู้ไต่ถามทุกครั้ง ”

(2) ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่ถามความผิดที่มีโทษทางอาญาของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ.

ข้อ.... “ บรรดาความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดใด ถ้าผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหายินยอมหรือแสดงความจำนงให้มีการไต่ถามให้ ผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ไต่ถามตามควรแก่กรณี ”

อย่างไรก็ดี สำหรับในส่วนของการกระบวนการไต่ถามและประนอมข้อพิพาท ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการแบ่งหมวดหมู่ให้ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็นกรเริ่มกระบวนการไต่ถาม วิธีการไต่ถาม และการสิ้นสุดแห่งกระบวนการไต่ถามบัญญัติไว้ในร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่ถามและประนอมข้อพิพาททางแพ่งของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ.และร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่ถามความผิดที่มีโทษทางอาญาของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ.

(3) ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในกฎกระทรวงว่าด้วยการไต่ถามและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 ข้อ 4 โดยกำหนดให้บุคคลที่จะทำหน้าที่ไต่ถามดังกล่าว อย่างน้อยหนึ่งคน จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับคุณวุฒิปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอย่างอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันในสาขาวิชานิติศาสตร์และหรือเป็นสามัญสมาชิกแห่งนิติบัณฑิตยสภา

4. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพบังคับของสัญญาประนีประนอมที่จัดทำขึ้นโดยศูนย์ดำรงธรรม ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการไต่ถามและประนอมข้อพิพาททางแพ่งของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด พ.ศ. ดังนี้

ข้อ.... “ ในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจรับผิดชอบในท้องที่จังหวัดที่ดำเนินการไต่ถามและประนีประนอมข้อพิพาทนั้น และให้พนักงานอัยการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำสั่งบังคับให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การยื่นคำร้องต่อศาลของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่ออกบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความได้”

เอกสารอ้างอิง

โชติช่วง ทัพวงศ์. **คู่มือนักเจรจาไกล่เกลี่ย**. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2558

ไชยยศ เหมรัชตะ. **กฎหมายว่าด้วยสัญญา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546

ปรัชญา อยู่ประเสริฐ. **เทคนิคจิตวิทยาสำหรับการไกล่เกลี่ย**. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการสำนักงานศาลยุติธรรม, 2560

พิมพ์ใจ รื่นเรือง. **กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันและขั้นตอน**. (กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง).

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง: หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ ฯ: วิญญูชน. 2549

สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. **คู่มือสอบกฎหมายปกครอง**. พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพฯ ฯ: วิญญูชน, 2549